

Uğur POYRAZ
Antalya Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Son yirmi yılda kamu kurum ve kuruluşlarında özel kalem müdürlüğü ve diğer istisnai memuriyet kadrolarına yapılan atamaların, bu kadrolardan olağan memuriyetlere gerçekleştirilen nakillerin ve bunların dayanağı olan personel işlemlerinin incelenmesi; 24 Mayıs 2016-10 Temmuz 2018 döneminde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında yaklaşık 60 özel kalem müdürü değişikliği yapıldığı yönündeki iddiaların resmi kayıtlarla aydınlatılması; sınav, liyakat, eşitlik, görevde yükselme ve kamu kaynaklarının kullanımı bakımından ortaya çıkabilecek aykırılıkların ve varsa sorumlularının tespit edilmesi; bu uygulamaları önleyecek mevzuat ve denetim tedbirlerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Uğur POYRAZ
Antalya Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Kamu hizmetine giriş, herhangi bir makamın takdirinin sınırsız biçimde kullanılabileceği bir alan değildir. Anayasa'nın 70'inci maddesi kamu hizmetine girme hakkını tanımakta, görevin gerektirdiği nitelikler dışında ayırım yapılamayacağını hüküm altına almaktadır. Anayasa'nın 128'inci maddesi ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun liyakat ilkesi de kamu personel rejiminin keyfi uygulamalara karşı korunmasını gerektirmektedir. Milyonlarca vatandaşın sınava hazırlanarak kamu görevine girmeye çalıştığı bir ülkede, istisnai atama yetkisinin sınavsız ve kalıcı memuriyet kapısına dönüşüp dönüşmediğinin açıklığa kavuşturulması demokratik denetimin zorunlu bir parçasıdır.

657 sayılı Kanun'un 59'uncu maddesi özel kalem müdürlükleri de dahil olmak üzere belirli görevler için istisnai memuriyet usulü öngörmektedir. 60'ıncı madde, atamalarda 48'inci maddede yer alan genel şartların aranacağını düzenlemektedir. Bununla birlikte 59'uncu maddede, istisnai kadroların diğer memurluklara nakilde herhangi bir sınıf için kazanılmış hak oluşturmadığı açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla istisnai görevde bulunmak ile başka bir memur kadrosuna gerekli koşulları taşımadan geçmek aynı hukuki işlem değildir. Bu ayırımın uygulamada korunup korunmadığı incelenmelidir.

3 Ekim 2026 tarihinde basına yansıyan haberlerde, eski Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya'nın 24 Mayıs 2016–10 Temmuz 2018 döneminde yaklaşık 60 özel kalem müdürünü değiştirdiği öne sürülmüştür. Haberlerde bazı kişilerin özel kalem kadroları üzerinden memuriyete alındıktan sonra diğer kamu kurumlarına ya da farklı kadrolara geçirildiği de iddia edilmiştir. Böylesine yüksek bir sayının ileri sürülmüş olması bile atama onaylarının, fiili görev sürelerinin ve sonraki kadro hareketlerinin denetlenmesini gerektirmektedir.

Söz konusu dönemde Bakanlık bünyesinde kaç özel kalem müdürlüğü kadrosu bulunduğu, bu kadroların kaç kez el değiştirdiği, atanmaların daha önce memur olup olmadığı, kaç kişinin sınavsız ilk atamayla kamuya girdiği, kaçının kısa süre içinde başka kurumlara geçirildiği ve bugün hangi görevlerde bulunduğu açıklanmalıdır. Özellikle aynı kadro üzerinden art arda kısa süreli atamalar yapılmış olması ihtimali araştırılmalıdır. Bir kadronun gerçekte görev ifa edilmesi için mi yoksa başka görevlere geçişte bir ara durak olarak mı kullanıldığı, ancak fiili görev kayıtları ve atama-nakil zincirleri bir arada incelenerek anlaşılabilir.

Ülke genelinde istisnai kadrolardan olağan kadrolara geçişlere ilişkin tek merkezden takip edilebilen ve kamuya açık karşılaştırmalı istatistiklerin bulunup bulunmadığı da açıklığa muhtaçtır. Kişisel veriler korunarak kaç kişinin hangi kurumda istisnai kadrodan memuriyete başladığının, görevde ne kadar kaldığının ve hangi kadroya geçtiğinin bilinmesi, hem hukuka uygun atamaları haksız ithamlardan koruyacak hem de varsa sistematik istismarların ortaya çıkarılmasını sağlayacaktır. Kamu idaresinin hesap verebilirliği, yalnızca kanun hükmünü göstermekle değil, o hükmün uygulamadaki sonuçlarını da ortaya koymakla mümkündür.

Sayıştay 3'üncü Dairesinin 13 Şubat 2024 tarihli ve 475 sayılı kararında özel kalem müdürlüğünden başka müdürlük kadrolarına gerekli koşullar sağlanmadan ve sınavsız atama yapılması incelenmiş; istisnai kadroların sonraki nakiller için kazanılmış hak oluşturmadığı vurgulanmıştır. Bu karar istisnai memuriyet kurumundan sonraki atamaların görevde yükselme ve diğer mevzuat gereklerinden bağımsız görülemeyeceğini göstermektedir. Benzer denetim bulgularının son yirmi yıldaki kapsamı, kurumların bulgular karşısında hangi işlemleri yaptığı ve varsa kamu zararlarının tahsil edilip edilmediği araştırılmalıdır.

Bir yanda kamu personeli seçme sınavlarında başarı gösterdiği halde kadro bekleyen vatandaşlar, diğer yanda mevzuatın istisnasına dayanılarak sınavsız memuriyete girip farklı kadrolara geçildiği yönündeki iddialar bulunmaktadır. Bu iki durumun bir arada tartışıldığı ortamda kamu yönetimine duyulan güvenin korunması için hükümetin açıklanabilir, doğrulanabilir ve kurum bazında karşılaştırılabilir bilgi sunması gereklidir. Sınavın genel kural olduğuna ilişkin güvence yalnızca sözle sağlanamaz; atama kayıtları, görev süreleri ve denetim sonuçlarıyla desteklenmelidir.

Araştırmanın yalnızca belirli bir isim ve dönemle sınırlandırılması yeterli değildir. 12 Ekim 2006–12 Ekim 2026 arasındaki bakanlıklar, merkezi idare, valilikler, mahalli idareler ve diğer kamu kurumlarında kullanılan istisnai kadroların sayı ve dağılımları incelenmeli; ilk defa atamalar ile mevcut memurların nakilleri ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Kısa süre içinde gerçekleşen geçişler, aynı kadrodan art arda yapılan atamalar, görevin fiilen yürütülüp yürütülmediği, yönetici ve kariyer kadrolarına sınavsız geçişler, atamaları onaylayan makamların sorumlulukları, teftiş raporları, yargı kararları, ücret ve özlük haklarının mali etkileri araştırılmalıdır.

Meclis araştırması komisyonu atama belgelerini, atama ve nakil onaylarını, kadro ihdas ve tahsis kayıtlarını, personel hareket tablolarını ve iç denetim bulgularını ilgili idarelerden istemeli; verileri kurumlar ve yıllar arasında karşılaştırmalıdır. Komisyonun ortaya koyacağı sonuçlar, geriye dönük işlemlerin hukuka uygunluk yönünden incelenmesine ve yeni atamalar için etkili denetim kurallarının geliştirilmesine temel oluşturmalıdır. İlgili kamu görevlileri ve idareler, hukuka uygun işlemler bakımından da aynı nesnel ölçütlerle değerlendirilmelidir.

İstisnai memuriyet kurumu, liyakati ve eşitliği etkisizleştiren genel bir sınavsız istihdam mekanizması haline gelmemelidir. Hangi kadrolara kimlerin hangi usulle atandığını ve bu işlemlerin sonraki sonuçlarını açıklamak yürütmenin hesap verme sorumluluğu kapsamındadır. İddiaların tüm yönleriyle araştırılması, varsa aykırılıkların sorumluları ile kamuya mali etkilerinin belirlenmesi ve istisnai kadroların amacına uygun kullanılması için kalıcı yasal önlemlerin hazırlanması amacıyla Meclis araştırması açılması gerekmektedir.